

MUNKAVÉDELEM

GINOP-5.3.7-VEKOP-17-2017-00001

azonosító számú
„Jogszerű foglalkoztatás fejlesztése”
elnevezésű kiemelt projekt

BOGNÁR CSABA

BIZTONSÁGOS MUNKAVÉGZÉS A GÉPJÁRMŰ-JAVÍTÁSBAN TÉMÁJÚ ÁGAZATI ÚTMUTATÓ

Bevezetés¹

A munkakörnyezet, ahol életünk jelentős részét töltjük, az egyik legveszélyesebb emberi környezet. A dolgozó ember védelmének megítélése sokat változott az évezredek alatt, de abban mindig megegyezett, hogy az értékteremtő munkához erős, egészséges és kellő ismeretekkel rendelkező munkavállalókra van szükség. Morális és gazdasági kérdés is, hogy mindent megtegyünk a dolgozók életének és testi épségének védelméért, biztonságáért. A munkavédelem ma már a munkakörnyezet humanizálását és az emberi tényezők messzemenő figyelembevételét is igényli. Ez összhangban van a munkavállaló és családja érdekeivel, a munkáltató és az állam gazdasági érdekeivel, végső soron az egész társadalom érdekeivel.

Hazánkban a gépjárműjavítás biztonságtechnikai követelményeit jogszabályban a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. sz. törvény (a továbbiakban: Mvt.), 17/1993. (VII. 1.) KHVM rendelettel kiadott az egyes veszélyes tevékenységek biztonsági követelményeiről szóló szabályzatok 3. számú melléklet alapján meghatározott Gépjárműjavítás Biztonsági Szabályzata. Szabványok közül pedig az MSZ-07 szabványsorból kiemelten néhány, mint például MSZ-07-4446-1991 Gépjármű emelők időszakos vizsgálata, MSZ-07-4014:1988 Gépjárművek hidraulikus krokodilemelőinek biztonságtechnikai követelményei, MSZ-07-4015:1991 Közúti járművek aknaperem emelőinek biztonságtechnikai követelményei és vizsgálata, MSZ-07-4050:1991 Közúti jármű szerelőaknák, emelt járműállások létesítési és biztonságtechnikai követelményei. Ezen felül az egyes szakágak is rendelkeznek külön szabályozással.

Gépjármű javítási kategóriák²

Az útmutató a gépjárművek javítási, karbantartási és ezekkel rokon tevékenységet folytató munkáltatókra terjed ki. Nem tartozik ide a troli és villamos javítás tevékenysége és nem tartozik ide, a munkát egyedül végző vállalkozók (autószerelők) sem. E tevékenységi kategóriában a következőket vesszük figyelembe:

- gépjármű és motor szakszervizek
- autójavító műhelyek
- tehergépkocsi, autóbusz szervizek
- autóbontók
- autóápoló műhelyek, autómosók
- gumiszerelő műhelyek

Ennek a tevékenységi körnek egyik tipikus csoportja az egyes gépkocsi márkákhoz tartozó szakszervizek köre, míg a másik hasonlóan tipikus csoportot a kis méretű (egy-két főt foglalkoztató) autójavító műhelyek.

Az előzőekből minden nagyobb településen (városban) lehet találni képvisellet, egyes autómárkáknál esetleg többet is. Autójavító műhely pedig szinte minden kis faluban létezik. Ide, ebbe az elterjedt, de kis létszámot foglalkoztató kategóriába lehet sorolni az autóápolást, a gumiszerelést és javítást folytató vállalkozásokat. Nagyságukat illetően a legnagyobbak a tehergépkocsi és autóbusz szervizek azonban darabszámuk jóval csekélyebb, megynként is mindössze néhány egységet számlálnak (pl.: Volán).

A felsoroltak bár nagyságukban, kapacitásukban stb. jelentős eltérés van köztük, munkájuk jellegét és az abból származó veszélyeket tekintve azonosságot mutatnak, amelyeket röviden az alábbiakban foglaljuk össze.

Veszélyforrások

Fizikai veszélyforrások

- a járművek mozgatásából, mozgásából adódó veszélyek,
- a járművek részei, azok kialakításának veszélyei,
- a szerelőaknák, emelőeszközök elhelyezésének veszélyei,
- a munka és segédeszközök állapotának veszélyei,
- a járó motor hőmérsékletének veszélyei,
- egyéb fel nem sorolt fizikai veszélyek.

Kémiai jellegű veszélyforrások

- a járó motor által kibocsátott füstgáz veszélye,
- gázüzemű jármű üzemanyagának veszélye,
- akkumulátor feltöltésekor felszabaduló gáz veszélye,
- fényezéskor a levegőbe jutó festék, por, oldószerek veszélye,
- egyéb fel nem sorolt kémiai jellegű veszélyek.

Biológiai jellegű veszélyforrások

- élő állatokat szállító járművek platójára rakódott ürülék veszélye,
- a hígrágyát szállító tartálykocsi tartalmának veszélye,
- állati fehérjét (elhullott állati tetem) szállító gépkocsi veszélye,
- egyéb fel nem sorolt biológiai jellegű veszélyek.

Előfordulás vagy gyakoriság szerinti veszélyek

- járművek és fődarabok mozgatása (helyváltoztatás, emelés, billentés,
- forgó, mozgó géprészek közelsége (motor, futómű, sebességváltó javítás-beállítás),
- robbanás és tűzveszély (üzemanyag ellátó rendszer, festés-fényezés, hegesztés),
- hegyes, éles tárgyak, forró anyagok (karosszéria munkák, bontás),
- repülő, kivágódó anyagrészek, folyadékcseppek által okozott szem és arcsérülések (alvázvédelem, gumiabroncs javítás, hűtőjavítás),
- kémiai és biológiai kóroki tényezők fennállása (kenőanyagok, festékek, konzerváló anyagok, üzemanyagok, mérgező, maró vagy izgató hatású gázok, gőzök, porok jelenléte, akkumulátor javítás, gumiabroncs javítás és a különleges anyagokat szállító gépjárművek javítása, fertőtlenítése során).

¹ Munkavédelem és Biztonságtechnika- XXVI. évfolyam 3. szám

² Felügyelői Kézikönyv X. fejezet Gépjárműjavítás biztonsága

A gépjárműjavítás munkálatainak általános követelményei

A munkáltatónak a gépjárműfenntartó tevékenységet úgy kell megszervezni, hogy a munkavégzés közben keletkező veszélyek a biztonságos munkavégzést ne akadályozzák, a munkát végzők egészségét ne veszélyeztessék.

Továbbá a munkáltatónak gondoskodnia kell arról, hogy a munkavállaló az általa végzett mindenkor gépjárműfenntartó tevékenységről és a tevékenységhez kapcsolódó munkaeszközök használatáról elegendő és megfelelő az Mvt. 55. § szerinti oktatást kapjon az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzéshez szükséges elméleti és gyakorlati ismeretekről.

A munkáltatónak szabályozni és jelezni kell azokat a munkahelyeket, ahol a munkavégzés hatókörében más személyek nem tartózkodhatnak.

A munkavállaló köteles a munkavégzés során a munkáltató által az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés céljából hozott intézkedéseket betartani.

Ha a munka tárgyában, a munkaeszközökben, valamint a környezetben olyan változások, hibák keletkeznek, amelyek a munkavégzés biztonságát veszélyeztetik, a veszélyforrás megszüntetéséig a munkavégzést a munkát végzőnek fel kell függesztenie.

A gépjárműfenntartó tevékenység végzésénél szükségessé váló különböző kiegészítő ipari szakterületek (gépi forgácsolás, hegesztés, fémshórás, lakatos, elektroműszerész stb.) egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírásait, munkavédelmi szabályokat (Pl.: munkavédelmi tartalmú szabványok) a munkáltatónak érvényesíteni kell.

Kiemelt személyi követelmények

Gépjárműfenntartó tevékenységet csak az a munkavállaló végezhet, aki

- az előírt szakmai személyi feltételeknek megfelel,
- egészségileg alkalmas és foglalkoztathatóságát egyéb jogszabály nem tiltja,
- a végzendő munkáról elegendő és megfelelő tartalmú munkavédelmi oktatásban részesült.

A gépjárműfenntartó tevékenységet végző munkavállalókat a veszély jellegétől függően munkavédelmi és egészségügyi ismeretekből a munkáltató belső utasítása szerinti időszakonként, de legalább évente egy alkalommal ismétlődő oktatásban kell részesíteni.

Fontos: A gépjárműemelő emelőgépek, az 47/1999. (VIII. 4.) GM rendelettel kiadott Emelőgép Biztonsági Szabályzat (Továbbiakban: EBSZ) hatálya alá tartoznak, ezért a gépi működtetésű emelők kezeléséhez a korábban megszerzett „Emelőgépkezelő (kivéve targonca)” szakképesítés, vagy a jelenleg hatályos közúti közlekedési ágazatban használt gépek kezelőinek képzéséről és vizsgáztatásáról szóló 54/2021. (XI. 5.) ITM rendelet 1. számú melléklet „53. 4111 Járműemelő” szakképesítés szükséges és nem elegendő az autószerelő szakmunkás végzettség

Mvt. 55. § (1) pontjában foglalt előírás, mely szerint:

A munkáltatónak oktatás keretében gondoskodnia kell arról, hogy a munkavállaló

- munkába álláskor,*
 - munkahely vagy munkakör megváltozásakor, valamint az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek változásakor,*
 - munkaeszköz átalakításakor vagy új munkaeszköz üzembe helyezésekor,*
 - új technológia bevezetésekor*
- elsajátítsa és a foglalkoztatás teljes időtartama alatt rendelkezzen az egészséget nem veszélyeztető és biz-*

tonságos munkavégzés elméleti és gyakorlati ismereteivel, megismerje a szükséges szabályokat, utasításokat és információkat. Az oktatást rendes munkaidőben kell megtartani, és szükség esetén időszakonként - a megváltozott vagy új kockázatokat, megelőzési intézkedéseket is figyelembe véve - meg kell ismételni. Az oktatás elvégzését a tematika megjelölésével és a résztvevők aláírásával ellátva írásban kell rögzíteni.

A munkavállalónak munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés előzetes munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálaton kell részt vennie.

Mvt. 49. § (1) bekezdés d) pontjában foglalt előírás szerint:

49. § (1) A munkavállaló csak olyan munkára és akkor alkalmazható, ha

- annak ellátásához megfelelő élettani adottságokkal rendelkezik,*
- foglalkoztatása az egészséget, testi épségét, illetve a fiatalokú egészséges fejlődését károsan nem befolyásolja,*
- foglalkoztatása nem jelent veszélyt a munkavállaló reprodukciós képességére, magzatára,*
- mások egészséget, testi épségét nem veszélyezteteti és a munkára - külön jogszabályokban meghatározottak szerint - alkalmasnak bizonyult.*

A munkára való alkalmasságról külön jogszabályban meghatározott orvosi vizsgálat alapján kell dönten.

Időszakos munkaköri orvosi alkalmassági vizsgálaton a **munkaköri, szakmai, illetve személyi higiénés alkalmassági vizsgálatról és véleményezéséről szóló 33/1998. (VI.24.) NM rendelet 16. §-ban** foglalt előírás szerint kell részt venni az alkalmasság ismételt elbírálásának érdekében.

16. § Az a munkavállaló, tanuló, hallgató, álláskereső, aki az előzetes, időszakos, soron kívüli munkaköri, szakmai, illetve az a munkát végző személy, aki az előzetes, soron kívüli személyi higiénés alkalmassági vizsgálaton nem vett részt, vagy nem alkalmas minősítést kapott, az adott munkakörben nem foglalkoztatható, szakmai képzésben nem részesíthető, a munkaterületen nem foglalkoztatható, tevékenységet nem folytathat.

A fentiekén túl

- aki gépjárműemelést gépi eszközzel végez, speciális követelményeknek kell megfelelnie. (Emelőgép Biztonsági Szabályzat),
- üzemben belül a javított gépkocsit az vezetheti, aki a kategóriára érvényes gépjárművezetői engedéllyel rendelkezik és akit a munkáltató megbíz,
- hegesztési munkát az végezhet, aki megfelel a vonatkozó követelményeknek (Hegesztési Biztonsági Szabályzat továbbiakban: HBSZ),
- tartálykocsi tartályában végzett munka során figyelemmel kell lenni a beszállásos munkára vonatkozó előírásokra (MSZ-09-57.0033:1990 Munkavédelem Veszélyes berendezésekben beszállással végzett munkák biztonságtechnikai követelményei),
- gázüzemű gépjármű javítását csak megfelelő szakképesítéssel rendelkező személy végezheti,
- gépi alkatrészmosó berendezést csak az arra kijelölt személy üzemeltethet,
- bontott gépkocsi alkatrész minősítést csak autószerelő mestervizsgával rendelkező személy végezhet,
- a gépjárműjavító tevékenység irányítása az irányított létszám függvényében szakképzettséghez van kötve.

A vizsgálat jellegének és gyakoriságának meghatározásakor fokozott figyelmet kell fordítani a tevékenységek végzése során a fizikai, kémiai és biológiai kóroki tényezőkre, a fokozottan balesetveszéllyel járó munkakörökben dolgozókra, különösen:

- karosszériajavítás,
- autófényezés,
- korrózióvédelem,
- alkatrészmosás,
- akkumulátorjavítás,
- gumijavítás,
- különleges anyagokat szállító gépjármű javítása,
- bontás,
- fertőtlenítés

végzése esetén, kiemelten azon esetekben, amikor a munkavállaló több tevékenységet is ellát.

Kiemelt tárgyi és szervezési követelmények

Használatbavétel

A gépjárműfenntartó tevékenységet szolgáló létesítmények, munkaeszközök használatának, üzembe helyezésének, valamint a technológiai előírások alkalmazásának munkavédelmi feltételeit és az engedélyezési eljárás rendjét (munkavédelmi üzembe helyezés) a vonatkozó jogszabályok előírásainak figyelembevételével kell meghatározni és elvégezni.

A gépjárműfenntartó tevékenységet csak olyan munkaeszközökkel szabad végezni, amelyek alkalmasak az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos használatra. A megfelelőséget a vonatkozó jogszabályokban meghatározott tanúsítással kell igazolni.

A munkahelyek kialakításának követelményei

Munkahelyek hőmérsékletének, szellőztetésének az emberi szervezet részére megfelelőnek kell lennie az ott munkát végzők részére a munkavégzés teljes időtartama alatt, figyelembe véve a munka jellegét és az ott dolgozó munkavállalók fizikai megterhelését.

A zárt munkahelyeken az alkalmazott munkamódszerek és a végzett munka nehézségi fokának figyelembevételével a vonatkozó előírás szerinti klímátényezőket kell biztosítani.

A gyúlékony, mérgező, egészségre ártalmas gázokat, gőzöket, porokat a munkahelyekről, munkateremből el kell vezetni, vagy ártalmatlanítani kell.

Klímaberendezés vagy szellőztető berendezések használatakor biztosítani kell, hogy a munkavállalók ne legyenek kitéve kellemetlen és egészségre káros légmozgásnak.

Mesterséges szellőztetés esetén a szellőztető rendszer esetleges meghibásodását, ha az a munkavállaló egészségére veszélyt jelent, riasztóberendezéssel kell jelezni.

Kijáratok (ajtók és kapuk), közlekedési utak

Az ajtók és kapuk helyének, számának, kivitelezésének és méreteinek a munkahelyek jellegéhez és használatához kell igazodnia. A különböző kialakítású (lengő, toló, felfelé nyíló, átlátszó stb.)és működtetésű ajtókat és kapukat biztonsági szempontból a vonatkozó jogszabályban foglaltak figyelembevételével kell létesíteni.

Azokat a kapukat, amelyeket a gépjármű-közlekedés mellett a gyalogosközlekedésre is használnak, úgy kell kivitelezni, hogy használóik könnyen nyithassák és zárhassák azokat vagy részeiket.

Olyan kapuk közvetlen közelében, amelyek csak a gépjármű-közlekedés részére készültek, a személyforgalom számára ajtókat kell elhelyezni.

Menekülési utak és vészkijáratok

Az egyes munkahelyeken az ott végzett tevékenység alapján megfelelő számú, elhelyezésű, kialakítású és állapotú menekülési úttal és vészkijáratral kell biztosítani a gyors és biztonságos elhagyás lehetőségét. A menekülési utakat és vészkijáratokat a vonatkozó jogszabályokban foglaltak figyelembevételével kell létesíteni és jelölni.

Tisztán gépi működtetésű ajtók vészkijáratoként nem alkalmazhatók.

Ablakok és tetőablakok

Az ablakokat és tetőablakokat a vonatkozó jogszabályban foglaltak figyelembevételével kell létesíteni.

Világítás

A munkahelyek természetes és mesterséges megvilágítását az ott végzett tevékenységek szerint a vonatkozó előírások szerint, vagy azokkal azonos megvilágítási értékeket biztosító módon kell megvalósítani.

Ha a munkavégzés, az üzemi berendezések vagy egyéb üzemi viszonyok az általános világítás kiesésekor balesetveszélyt okozhatnak, illetve ha hatósági előírások vagy szabványok előírják, tartalékvilágítást kell alkalmazni. A tartalékvilágítás működőképes állapotáról folyamatosan gondoskodni kell.

Villamos berendezések

A gépjárműfenntartó tevékenység során olyan villamos munkaeszközök alkalmazhatók, amelyek - az üzemi igénybevétel és a helyi biztonsági követelmények figyelembevételével - megfelelnek a villamossági termékek biztonsági és tanúsítási kötelezettségére vonatkozó jogszabály előírásainak. A gépjárműfenntartó létesítményekben az egyes helyiségek villamos berendezéseinek létesítését a bennük végzett tevékenység által meghatározott technológia jellege alapján a vonatkozó villamos biztonsági előírások szerint kell kivitelezni.

Szerelőaknák, alsó munkateretek

A szerelőaknákat úgy kell létesíteni, hogy azokba könnyen, veszély nélkül le lehessen járni és veszély esetén gyorsan elhagyhatók legyenek. Kialakításuk a vonatkozó szabvány vagy azzal legalább egyenértékű követelményeknek megfelelő kell legyen.

Azoknál a szerelőaknáknál és alsó munkaterекnél, amelyeknél tűz- és robbanásveszélyes gázok, gőzök veszélyes mennyiségben történő előfordulásával kell számolni, és amelyekben kivitelük által nem biztosított

a kielégítő természetes légcserre, mesterséges szellőztetést kell létesíteni, amely biztosítja, hogy a gázelegy alsó robbanási koncentrációja ne alakuljon ki.

Azoknál a szerelőaknáknál és alsó munkatereknél, amelyeknél mérgező vagy egészségre káros gázok, gőzök veszélyes mennyiségben történő előfordulásával kell számolni, mesterséges szellőztetést kell létesíteni annak biztosítására, hogy az egészségre káros koncentráció ne alakulhasson ki.

Fényező, szárító helyiségek

A festőhelyiségek és festékbevonat szárító helyiségek kialakításának meg kell felelni a vonatkozó szabvány előírásainak vagy azzal legalább egyenértékű követelményeknek.

Festőhelyiségben a mesterséges szellőztetés mértékét az időegység alatt felhasznált legnagyobb anyagmennyiség vegyi összetétele, párolgási jellemzői alapján úgy kell meghatározni, hogy a légtérben a különböző oldószerek koncentrációja ne haladja meg az előírt egészségügyi határértékeket.

A fényező előkészítő helyiség padozatát szikramentes, a falakat könnyen tisztítható burkolattal kell ellátni.

Szabadtéri munkahelyek

Szabadtéren lévő állandó jellegű munkahelyet lehetőség szerint úgy kell kialakítani, hogy

- a munkavállalók védve legyenek az időjárás káros hatásai ellen,
- a tevékenységnek megfelelő kiviteli, teherbírású szilárd burkolattal rendelkezzen,
- teljesüljenek a tevékenységre vonatkozó környezet- és egészségvédelmi feltételek.

Különleges anyagokat szállító gépjárművek javítására létesített állandó jellegű szabadtéri munkahelyet úgy kell kijelölni, hogy a gépjármű alatt, valamint körülötte legalább 5 m távolságban ne legyen csatornanyílás, akna. Az épületektől megfelelő tűztávolságot kell tartani.

Szociális helyiségek

A szociális helyiségeket (pihenőhelyek, öltözőhelyiségek, tisztálkodó- és mellékhelyiségek, elsősegélyhelyek, dohányzó helyek, egyéb helyiségek) a gépjárműfenntartó tevékenység jellege, valamint a dolgozói létszám figyelembevételével a vonatkozó jogszabály előírásai szerint kell létesíteni.

A munkavégzésre vonatkozó előírások

Kockázatértékelés

Minden munkáltatónak az Mvt. 54. § (2)-(3) bekezdésében foglalt előírás szerint a munkavégzés során felmerülő kockázatokat az alábbiak szerint értékelni kell:

54. § (2) A munkáltatónak rendelkeznie kell kockázatértékeléssel, amelyben köteles minőségileg, illetve szükség esetén mennyiségileg értékelni a munkavállalók egészségét és biztonságát veszélyeztető koc-

kázatokat, különös tekintettel az alkalmazott munkaeszközökre, veszélyes anyagokra és keverékekre, a munkavállalókat érő terhelésekre, valamint a munkahelyek kialakítására. A kockázatértékelés során a munkáltató azonosítja a várható veszélyeket (veszélyforrásokat, veszélyhelyzeteket), valamint a veszélyeztetettek körét, felbecsüli a veszély jellege (baleset, egészségkárosodás) szerint a veszélyeztetettség mértékét. A kockázatértékelés során az egészségvédelmi határértékkel szabályozott kóroki tényező előfordulása esetén munkahigiénés vizsgálatokkal kell gondoskodni az expozíció mértékének meghatározásáról.

(3) A munkáltató a kockázatértékelést, a kockázatkezelést és a megelőző intézkedések meghatározását - eltérő jogszabályi rendelkezés hiányában - a tevékenység megkezdése előtt, azt követően indokolt esetben, de legalább 3 évente köteles elvégezni. Az 56. §-ban meghatározottak a kockázatértékelésben rögzítésre kerülhetnek. Indokolt esetben kell tekinteni

- a) az alkalmazott tevékenység, technológia, munkaeszköz, munkavégzés módjának megváltozását,*
- b) minden olyan, az eredeti tevékenységgel összefüggő változtatást, amelynek eredményeképpen a munkavállalók egészségét, biztonságát meghatározó munkakörülményi tényezők megváltozhattak - ideértve a munkaklíma-, zaj-, rezgésterhelést, légállapotokat (gázállapotú, por, rost légszennyezők minőségi, illetve mennyiségi változást),*
- c) az alkalmazott tevékenység, technológia, munkaeszköz, munkavégzés módjának hiányosságával összefüggésben bekövetkezett munkabaleset, fokozott expozíció, illetve foglalkozási megbetegedés előfordulását, továbbá*
- d) ha a kockázatértékelés a külön jogszabályban meghatározott szempontra nem terjedt ki.*

Egyéni védőeszközök

Az olyan tevékenységeknél, ahol a kockázat becslésen és mérési eredményen alapuló veszélyekkel szemben az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés a munkaeszköz kialakításával, munkaszervezéssel, létesítési megoldásokkal vagy kollektív védelemmel nem teljesíthető, megfelelő egyéni védőeszközt kell biztosítani és használni az Mvt. 42. § b) pontjában, valamint 56. §-ban foglalt előírások szerint:

42. § b) a veszélyforrások ellen védelmet nyújtó egyéni védőeszközöket meg kell határozni, azokkal a munkavállalókat el kell látni, használatukra ki kell oktatni és használatukat meg kell követelni;

56. § Az egyéni védőeszköz juttatásának belső rendjét a munkáltató írásban határozza meg. E feladat ellátása munkabiztonsági és munka-egészségügyi szaktevékenységnek minősül.

A munkáltatónak a gépjárműfenntartó munkahely jellege, tevékenységi köre, a fenntartási technológiák alapján írásos belső szabályozásban kell rögzítenie azokat a tevékenységeket, ahol egyéni védőeszköz használata szükséges. A szabályzat tartalmi követelményeit a munkavállalók munkahelyen történő egyéni védőeszköz használatának minimális biztonsági és egészségvédelmi követelményeiről szóló 65/1999. (XII. 22.) EüM rendelet 5. §-ban foglalt előírás tartalmazza, mely megfogalmazza:

5. § (1) A munkáltató - az Mvt. 56. §-a alapján - munkahelyenként és munkakörönként - a (2) bekezdésben foglaltak figyelembevételével - írásban meghatározza

a) azokat a munkafolyamatokat, technológiákat - ideértve a munkaeszközöket és anyagokat, valamint a kockázatot is -, amelyek védőeszköz használatát indokolják, valamint a juttatott védőeszköz típusát és a védőeszköz használatával járó egyéb előírásokat, pl. a védőeszköz ellenőrzése, tárolása, cseréje, karbantartása, az elhasználdott védőeszköz veszélyes hulladékként történő kezelése (a továbbiakban: a védő-

- eszköz juttatásának rendje), továbbá
- b) a védőeszköz használatának feltételeit, beleértve a használat időtartamát is.
- (2) A munkáltató a védőeszköz juttatásának rendje kialakítása során
- a) meghatározza az (1) bekezdés szerinti esetekben a kockázatok jellegét és mértékét,
- b) az a) pont szerint jár el az (1) bekezdés szerinti tényezők bármelyikének megváltozása esetén,
- c) biztosítja
- ca) a kockázatok jellegének és mértékének megfelelő védelmi képességgel rendelkező, továbbá
- cb) a munkavállaló által végzett fizikai munka mértékének és a klimatikus környezetnek megfelelő védőeszközt, amelyet a védőeszközt meghatározott felhasználási határok (védelmi képesség, fokozat vagy osztály) figyelembevételével választ ki,
- d) figyelembe veszi a védőeszköz használatának egészségi (egyéni) alkalmassági feltételeit, illetve annak egészségi korlátjait.
- (3) Az egyes alkalmazható védőeszközök típusait a 2. számú melléklet, a védőeszköz használatával végezhető tevékenységeket a 3. számú melléklet tartalmazza.

Kizárólag érvényes típusbizonyítvánnyal vagy gyártói megfelelőségi nyilatkozattal rendelkező, minősített egyéni védőeszközt szabad használni.

Gépjárműemelők

Az emelők üzembe helyezéséhez kapcsolódó vizsgálatokat a külön jogszabályban meghatározottak szerint kell végezni.

Az időszakos felülvizsgálatok rendszerességét és tartalmát a külön jogszabály és szabvány előírásai szerint kell megállapítani. Gépjármű emelők időszakos vizsgálatáról szóló MSZ-07-4446:1991 szabvány 1.3. pontjában foglalt előírás alapján, mely szerint:

1.3. Az emelők szerkezeti és fővizsgálatát legalább a következő időközönként kell elvégezni:

- szerkezeti vizsgálat időköze 4 hónap

A fővizsgálat időköze a gyártás időpontjától számított

- kilenc évig 3 év

- kilenc év után 2 év

A biztonságtechnikai felülvizsgálatot legalább 5 évenként kell elvégezni.

Az emelők felújítása, áthelyezése vagy szerkezeti változtatása esetén az ismételt üzembe helyezés előtt szakirányú emelőgép szakértővel üzembe helyezési vizsgálatot kell végeztetni.

Minden gépi hajtású emelőről emelőgép naplót kell vezetni. Az emelőgép naplóban kell rögzíteni a szerkezeti vizsgálatok eredményét is.

Összefoglalás a munkavédelmi hatóság gyakorlati intézkedéseiről

A közigazgatási hatósági ellenőrzés során a munkavédelmi hatóság a Mvt. 84. § alapján az alábbiakra is jogosult, mint például:

84. § (1) A munkavédelmi hatóság jogosult

b) valamennyi munkahelyen - külön engedély nélkül - ellenőrzést tartani;

c) a munkabaleseteket - kivéve a közúti közlekedéssel kapcsolatosakat - és a fokozott expozíciós eseteket - a munkáltató ez irányú felelősségét nem érintve - kivizsgálni;

d) a munkáltatót felhívni az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek teljesítésére;

e) a munkáltatót a feltárt hiányosságok meghatározott határidőn belül történő megszüntetésére kötelezni;

f) az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó előírások súlyos megszegésével foglalkoztatott munkavállalót a kifogásolt munkavégzéstől eltiltani;

g) a munkavállaló egészségét, testi épségét fenyegető veszély esetén, határértéket meghaladó expozícióban, rákkeltő, mutagén, teratogén hatású veszély előfordulásakor - annak elhárításáig -, vagy nem megfelelő védelmet nyújtó védőeszköz használatakor a veszélyes tevékenység, illetve üzem, üzembrész működésének, munkaeszköz, egyéni védőeszköz, veszélyes anyag vagy keverék használatának felfüggesztését elrendelni;

A Mvt.84. § (4) bekezdés alapján a munkavédelmi hatóság jogosult továbbá:

84. § (4) A munkavédelmi hatóság a tényállás alapján jogosult a munkáltató és a munkahelyen munkát végző személy közötti munkavégzésre irányuló - az ellenőrzés megkezdésekor, illetőleg baleset bekövetkezése esetén a baleset időpontjában fennálló - jogviszonyt szervezett munkavégzésnek minősíteni. A minősítéshez a munkáltatóként eljárás alá vontnak rendelkezésre kell bocsátania mindazokat a bizonyítékokat, amelyek alapján megállapítható, hogy a részére végzett munka nem tartozik a szervezett munkavégzés (87. § 9. pont) körébe.

A hatósági ellenőrzések tapasztalatai alapján a gépjármű javítási ágazatban gyakran tapasztalható a fekete foglalkoztatás megjelenése.

Esettanulmányok:

Gépjármű javító műhelyben az aknaperem emelőről a javítás alatt álló busz lebillent, halálos sérülést okozva a szerelőnek

A baleset leírása

A munkáltató telephelyén autóbusz fék rendszerének javítási munkálatait végezték. Az autóbusszal a szerelő akna fölé állt az autóbusz kezelésére jogosítvánnyal rendelkező munkavállaló. A busz kerekeit páros ékkel elmozdulás ellen rögzítette.

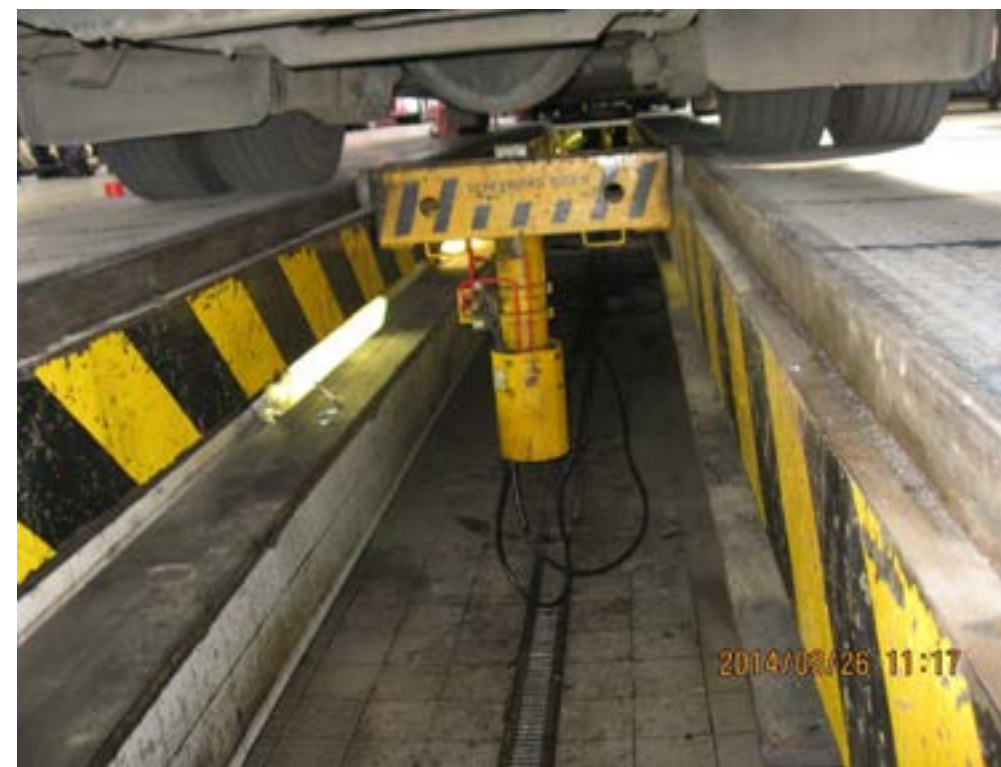
1. kép Az autóbusz kerekeinek rögzítése elmozdulás ellen páros ékkel. (munkavédelmi hatóság felvétele)

Az aknára állított autóbusz további szerelésének munkálatait a szereléssel megbízott további 2 fő karosszéria lakatos végzettségű munkavállaló megkezdte. A munkavállalók közül irányító személyt nem jelöltek ki. Az akna hossz tengelyére merőlegesen az autóbusz hátsó részénél közvetlenül a gyárilag kialakított alátámasztási (bakolási) pontjai közelébe egy 5,8 tonna névleges teherbírású fémből készült bakot helyeztek.

2. kép Az akna hossz tengelyére merőlegesen az autóbusz hátsó részénél elhelyezett 5,8 tonna névleges teherbírású fémből készült bak. (munkavédelmi hatóság felvétele)

Az egyik munkavállaló a szerelőaknába ment, hogy az ott lévő aknaperem emelővel az autóbust 15-20 cm magasságba megemelje.

3. kép A szerelőaknában elhelyezett aknaperem emelő. (munkavédelmi hatóság felvétele)

A későbbiekben sérült szerelő az autóbusz mögött maradt, hogy az alá a megemelést követően a bakot behelyezze. A szerelőaknában tartózkodó munkavállaló az autóbusz hátsó emelési középpontjához, mely a hátsó híd differenciálmű ház olajleeresztő csavarjánál volt, próbálta az aknaperem emelő emelőfejét igazítani.

4. kép A szerelőaknában elhelyezett aknaperem emelő emelési ponthoz helyezése. (munkavédelmi hatóság felvétele)

Az autóbusz kb. 15-20 cm magasságból zuhant vissza a talajra, majd kerekein még párat rugózott. Az emelőfej kilöködött az autóbusz súlyánál fogva. Az is megállapítható volt, hogy az aknaperem emelő emelőfeje az emelési pont mellett helyezkedett el.

5. kép A szerelőaknában elhelyezett aknaperem emelő emelőfejének elhelyezkedése az emelőpont mellett, valamint a kilöködése által a differenciálműn okozott sérülési nyomok. (munkavédelmi hatóság felvétele)

A nagy erővel kilöködő aknaperem emelő szerkezeti részei (emelőhenger, emelőkeret) okozhatták a munkavállaló fején a halálos sérüléseket.

Munkabaleset nem következett volna be, ha:

- Megfelelő állapotú aknaperem emelőt biztosít a munkáltató.
- A munkáltató megköveteli és ellenőrzi, hogy a munkavállalók betartják-e a munkavégzéssel összefüggő munkavédelmi szabályokat.

Billenőplató rácsukódott a munkavállalóra

A baleset leírása

Egy billenőplatós tehergépjármű műszaki vizsgára történő felkészítését, légfékrendszer javítását, ellenőrzését végezte a munkavállaló. A munkavállaló a szerviz csarnokba beállított tehergépjármű billenőplatóját megemelte egy olyan pozícióba, ami után a tehergépjármű bal hátsó kerekeinél a hátsó tengelyek fölött az alvázra ráfeküdve arccal a jobb oldali kerekek irányába és belekezdett a szerelési feladatok elvégzésébe.

A felemelt billenőplató lassú ereszkedő mozgásba kezdett, ami a billenőplató alapállásba történő visszaérkezéséig 2-3 percig tartott.

Az ereszkedő billenőplatót a munkavállaló nem vette észre és az rácsukódott a munkavállalóra, aki olyan súlyos sérüléseket szenvedett, hogy a helyszínen életét veszítette.

6. kép Baleset után a billenőplatót targoncával emelték meg és támasztották alá (munkavédelmi hatóság felvétele)

A munkabaleset nem következett volna be, ha:

- Ki van támasztva a billenőplató az előírásoknak megfelelően.
- A munkáltató rendelkezett volna dokumentált szerelési technológiával és annak tartalmát oktatás keretében ismerteti a szerelést végző munkavállalóval, különös tekintettel a veszélyes munkafolyamatokra.
- A munkáltató csak akkor engedi a billenőplató alatti szerelési tevékenységet végezni, ha a munkavállaló nem egyedül végzi a munkáját.
- A munkavállaló rendelkezik a tehergépjármű szerelési, javítási tevékenységhez előírt képesítéssel.

GINOP-5.3.7-VEKOP-17-2017-00001 azonosító számú
„Jogszerű foglalkoztatás fejlesztése” elnevezésű kiemelt projekt
Technológiai és Ipari Minisztérium

Készítette: Munkavédelmi Irányítási Főosztály

2022

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE